

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILAR DERNEĞİ BAŞKANI OYANARİN'İN TTYD 16. OLAĞAN GENEL KURULU'NDA YAPTIĞI KONUŞMA

11.04.2019

Değerli TTYD üyeleri, Değerli Konuklar, medyamızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 16. TTYD Genel Kuruluna hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Değerli Konuklar, ülkemiz son yıllarda yoğun bir seçim süreci yaşadı ve Mart sonunda bu maratona tamamladık ve önümüzdeki 4,5 yıllık dönemde bir seçim görünmüyor.

Seçimsiz geçecek bu denli uzun bir dönem yakın tarihimize pek tecrübe edilmedi... Bu sürecin devletin tüm organları tarafından ve elbette tüm STK'lar tarafından en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekir.

İşbirliği içinde tüm kalkınma başlıkları üzerine eğilmeliyiz ve bu fırsat penceresini, 2023, 2033 hedeflerinin hayata geçirilmesinin en önemli reform basamağı olarak görmeliyiz.

TTYD'nin 16. Genel Kurulu'nda bugün bir seçim gerçekleşecek ve yeni Yönetim Kurulu bayrağı devralacak. Malum bu bir bayrak yarışı, başkanlar, yönetimler gelecek ve geçecek, her seferinde bir sonraki yönetim kurulu için çita daha yükselecek, TTYD daha da ilerlemiş kurumsal yapısıyla hedefleri için kararlı adımlar ile ilerleyecek.

İşte bu anlayış ile bayrağı devraldığımız günden bu yana, kuruluşumuz yönetim kültürüne uygun bir şekilde, ülkemizin kalkınmasına, turizm sektörünün gelişimine katkı sunmak amacıyla, stratejik hedefler ortaya koyduk ve bir program dahilinde bu hedeflere doğru yol aldık.

2017-2019 döneminde, tüm asil ve yedek yönetim kurulu üyelerimizin de olağan üstü çabaları ile, üyelerimizden elde ettiğimiz kıymetli geri bildirimler ile ve elbette Genel Sekreterlik

Çalışanlarımız ve danışmanlarımız ile mükemmel bir işbirliği ve çalışma anlayışı yakaladık.

Stratejik hedeflerimizin tümüne elbette ulaşamadık ancak sektörümüz ve ülkemiz kalkınması açısından kritik öneme sahip olan önemli sayıda reform girişimini hayata geçirdik, sektörün tüm paydaşlarını ortak hedefler etrafında toplanması için somut adımlar attık.

Öncelikle siz değerli üyelerimize ve aynı zamanda tüm turizm sektörü paydaşlarına her yoldan ulaşmayı, en kapsamlı görüş alışverişi modelini arayarak, Turizm yatırımcılarının ortak sesi olmaya zen gösterdik.

Değerli Konuklar;

Görevi devraldığımızda, hepimizi çok derinden etkileyen ve belki de hiç birimizin geçmişte tecrübe etmediği kadar sert bir daralma sürecinde bulunuyorduk.

Sektör büyüme, genişleme ve yeni yatırımlar için muazzam bir momentum elde etmişken, turizm talebini besleyen ana damarlar bu kriz ile hasar gördü.

TTYD Yönetimi olarak, evvel emirde, krizin tahlili ve kısa-orta vadeli zm için ortak akılı aradık ve kuruluşumuzun tüm tecrübesini ortaya koyma yönünde gayret sarf ettik.

Bir yandan krizin dönemsel boyutuna yönelik önlemleri müzakere ederek hayata geçmesini sağladık diğer yandan krizden dersler çıkararak sürdürülebilirlik açısından elzem olan ve sürekli gündemde tutmaya çalıştığımız ‘‘Turizmde Dönüşüm’’ kavramını ortaya koyduk zira 2016 krizi olmasaydı da göstergeler gelir noktasında bizi bir tıkanmaya gtrmekteydi.

Belirtmem gerekir ki, 2016 yılında tecrübe ettiğimiz daralma sektöre ve bizlere çok şeyler öğretti. Memnuniyetle ifade etmeliyim ki, başta hkmetin ilgili kesimleri ile olmak üzere, sektör temsilcileri, krizin aşılmasında ortak akılı her aşamada aradı ve buldu.

Yani kriz bugün büyük ölçüde geride kaldı diyorsak, bu sonuç sektör temsilcilerimizin, yatırımcısından, acentasına, otel işletmecisinden rehberine siz sektör oyuncularının katkılarıyla gerçekleştirildi.

Ancak bu noktada belirtmem gerekir ki, turizm sektörü için zamanını, emeğini, kaynağını koşulsuz, karşılıksız ortaya koymuş sektör STK'larımızın çok daha etkili koordinasyonunu sağlamamız gerekiyor...

Son yıllarda tecrübe ettiğimiz ortak aklı bulma ve ortak hareket edebilme kabiliyetini güçlendirmek gerekiyor. Bu gayeye hizmet amacıyla, TTYD olarak çok inandığımız bir **Turizm İstişare Kurulu (TİK)** girişimimiz oldu.

Bu konunun, yani ortak platformun güçlendirilmesi,, turizmin sektör olarak birlikte yaratacağı farkın ve enerjinin getireceği değer açısından kritik olarak görüyorum.

Değerli Üyelerimiz, Değerli Konuklar,

Bugün sizlere dağıtılan faaliyet raporunda da izleyeceğiniz üzere, 2017-18 döneminde gerçekleştirdiğimiz tüm faaliyetler kapsamlı bir şekilde yer almaktadır. Değerlendirmelerinize sunuyoruz.

Ben, siz değerli katılımcıların bu değerli vaktini önümüzdeki döneme ışık tutacağına inandığım bazı tespitlerimi ve önerilerimi paylaşmak yönünde kullanmayı planladım.

Bu ekip ile, öncelikle TTYD'yi yeniden güçlü ve itibarlı bir şekilde görevleri yerine getirmesini sağlayacak şekilde yapılandırdık; kurumun başta devlet kurumları olmak üzere tüm paydaşlar ile etkili stratejik iletişimi sağladık, sektör ve ülke nezdinde TTYD'yi turizm politikalarının merkezine konumlandırdık.

Bu çalışma anlayışı ve stratejik konumlanma, bir yandan yeni üyelerle temsil gücümüzü artırdı diğer yandan İmar Barışının sektörümüze uyarlanması ve tahsis süreleri gibi son yılların tıkanmış başlıklarının teker teker çözümünü sağladı.

Geçtiğimiz aylarda gerçekleştirdiğimiz TTYD 30. Yıl kutlamaları ile hem kurumsal hafızamızı tazeledik hem de sektörü çok daha ileriye taşıma noktasında büyük moral bulduk.

TTYD'nin küresel ölçekte Türk turizminin sesi olma görevini ise IHIF, MIPIM gibi platformlardaki varlığımız, HOTREC ve Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi'ndeki üyeliklerimizle misyonumuzun gereğini yerine getirdik ve turizm yatırımları konusunda referans kurum olma iddiamızı somut hale getirdik.

Değerli katılımcılar, Sevgili Üyeler,

Belirttiğim gibi, faaliyet raporumuz, faaliyetlerimizin aynasıdır, bu kürsüyü bu faaliyetleri sıralamak için kullanmayacağım.

İleriye doğru bakacağım ve sektörümüzün henüz arzu ettiğimiz yerden uzakta olmasına neden 2 somut alana dikkatlerinizi odaklamaya çalışacağım:

Bunlardan ilki ve önemlisi sektörün gerek devlet gerekse toplum geneli tarafından yarattığı veya yaratabileceği değerın tam olarak anlaşılmasındır.

Bu yönü ile kapsamlı bir hesaplama pek yapılmadığı için turizm sektörünü ülkemize gelen turistlerin ödemeler dengesine yansıyan harcaması ile sınırlı bir sayıya ve yazdan yaza ülkemize gelen yabancı ziyaretçi artışına indirgenerek değerlendiriliyor. Bu çok temel bir sorundur...

Malumunuz aslında turizm adı altında iktisadi sınıflanması yapılan bir sektör yoktur... Turizm faaliyeti bir dizi sektör faaliyetinin bileşkesinden oluşuyor.

Şöyle ki, turizm faaliyeti 64 sektörlü bir tanımlamada 40'ın üzerindeki sektörün, doğrudan ve dolaylı etkileşimi ile ortaya çıkıyor ve ilk ve ikincil katkılarıyla milli gelirin yaklaşık yüze 10'una kadar bir katma değer yaratıyor.

Mesela şunu ifade edeyim, kurum içi bazı ön çalışmalarımıza göre, Turizm sektörümüz için elzem nitelikte olan dönüşüm politikalarının bir bölümünün bile başarıyla hayata geçirilmesi durumunda önümüzdeki 10 yıl içinde sadece Turizm sektörü faaliyetleri ortalama büyümemizi 1 puan artırabilecek bir potansiyele sahip.

Sormak isterim acaba hangi sektör böyle bir potansiyele sahip? Ekonomiyi ısıtmadan, aksine dış dengeyi güçlendiren bir ek büyümeden bahsediyorum...

Yönetim olarak bu konuda yoğun çalıştık ve bu alanda hep birlikte, bu farkındalığı sağlamak için çalışmaya devam edilmesi gerekiyor.

İkinci konu ise dönüşüm konusunun ve ihtiyacının yeterince anlaşılmasında konusudur...

Yine göreve geldiğimiz ilk günlerden bu yana planlı ve ilkeli olarak **“Turizmde Dönüşüm”** olgusunu çalıştık, ilgili çeşitli STK’lar ve araştırma kurumlarıyla konuyu enine boyuna tartıştık ve belli ölçüde 3. Turizm Şurası belgesine de bu alanı bir başlık olarak taşıdık.

Temel tespit ve çıkış noktamız şudur: Turizm Sektörü faaliyeti baştan başa ele alınarak 21 yüzyıl parametrelerine ve ihtiyacına göre yeniden yapılandırılmaz ise, sektör giderek vasat hale gelen, düşük gelir ve katma değer yaratan, küresel dalgalanmalardan aşırı etkilenen bir konuma doğru sürüklenecektir.

Her sene artan turist sayısına sevinirken sektör katma değer yaratmayan bir “commodity”e dönüşecek ve zaman içinde gerçekten ödemeler dengesinin bir “diğer” kaleminden ibaret olacaktır.

Dolayısıyla sektörümüzün beklediği ve aciliyetle ele almamız gereken konular var. Kısa vadeden orta vadeye doğru sıralamak gerekirse:

1. Tahsis süre uzatımı konusunda marinalar ve orman arazilerindeki tesislerle ilgili belirsizlikler var ve bunları hızlıca gidermemiz gerekiyor. Keza uygulamadan yaralanamayan tesisler için de sürenin yıl sonuna kadar uzatılması ve ödeme taksitlerinde de ilave kolaylık sağlanması.
2. Turizm destinasyonlarında imar konusunu acilen ele almamız ve imar planı süreçlerini tek elden disiplinli şekilde hayata geçirmemiz gerekiyor. Yatırımlardaki gecikme ve aksamaların ülkemize maliyeti çok fazla.
3. Sektörümüzün yatırım finansmanı, işletme sermayesi, yenileme-modernizasyon kredileri ve Eximbank kredilerinden

yararlanmasının sağlanması ihtiyacı devam ediyor. Hükümetimizin fevkalade doğru zamanlamayla kamu ve özel bankaların sermaye yapılarının kuvvetlendirilmesi yönündeki tedbirlerini isabetli buluyoruz. Bu çerçevede finansman imkanlarının kolaylaşması ve faiz yüklerinin daha yönetilebilir seviyelere gelmesini ümit ediyoruz.

4. Turizm tesislerine sermaye girişi sağlayacak kat mülkiyeti/kat irtifakı konusu da çok önemli bir hamledir, bunun için çok uğraştık, gayret gösterdik, ama uygulamanın hayata geçmesi için Nitelikler Yönetmeliği ve tapu sisteminde yapılacak ikincil değişikliklerle Türk Rivasının dünya çapında turizm amaçlı rezidans talebini çekerek doğrudan yabancı sermaye girişinin sağlanması kritiktir.
5. Turizm Geliştirme Fonu'nun çok isabetli olduğunu düşünmekle birlikte,
  - a. Turizmin yönetim probleminin de sadece Fonla çözülemeyeceğini düşünüyoruz.
  - b. Katkı oranlarının yüksek olduğunu ve düşürülmesi gerektiğini düşünüyoruz.
  - c. Turizmin ana STKları olan TÜRSAB, TÜROFED, TTYD ve TUROB'un Fon Yönetim Kurulu'nda kurum olarak DEİK'in kuruluş Yönetmeliği'nde nasıl kurucu kuruluşlar isimleriyle zikrediliyorsa kendi isimleriyle ve kurumların kendi seçtikleri temsilcileriyle yer almaları gerektiğini düşünüyoruz.
6. Yatırım ortamının iyileştirilmesi büyük aciliyet arz ediyor.
7. Markalaşma konusunun özellikle ele alınması ve marka penetrasyonunun artırılması toplam ve kişi başı turizm gelirimizin hızlıca artması için önem arz ediyor ve bir politika alanı olarak desteklenmesi gerekiyor.
8. Çalışma hayatında esneklik düzenlemeleri fevkalade önemli. Çalışma mevzuatımız Batı Avrupa'nın büro işleri ve imalat sanayi geleneğine göre şekillenmiş, buralardaki müesseseleri içeriyor ama onları da yaklaşık 30 yıl geriden takip ediyor. Turizmin bu ülkenin lokomotif sektörü olduğunu kabul ederek çalışma mevzuatını sektör uygulamalarımızı yansıtabilecek şekilde gözden geçirmemizin çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

9. İhracatçı desteklerinden ihracatçı sayılmamıza rağmen sektör olarak yararlandırılmıyoruz. Bu konuda çok gayret sarf ettik, tüm kurumlarımıza anlattık.
  - a. KDV iadesi
  - b. Dahilde işleme rejimi benzeri bir modelle sektörün girdi maliyetlerinin aşağıya çekilmesi önem arz ediyor. Bunun için turizm sektörüne yeme-içme eğlence sektörü şeklinde değil de ileri-geri bağlantıları ve doğrudan dolaylı etkileriyle ekonominin % 10'u oluşturan bir büyük yapı gözlüğüyle bakmanın faydalı olacağını düşünüyoruz. Daha nitelikli bir turizm yapısına ulaşmak için ihracatçı destekleri sistemindeki enstrümanları kullanabilmemiz çok önemli.
10. Nihayet turizmin başta imalat olmak üzere diğer sektörlerden ayrı tutulmaması talebimizi tekrar yineliyorum. Ülkemizin daha çok sayıda turist çekmeye devam etmesi, turizmde her şeyin yolunda gittiğini göstermiyor. Turizm iyi seyrettiği dönemde desteklenir ve daha da kuvvetlendirilirse daha sürdürülebilir bir sektör olarak düşüşlerde kurtarılmasına ihtiyaç olmaz.

Hülasa, turizm alt yapısının tümden gözden geçirilerek aynı kentsel dönüşüm anlayışı ile fiziki bir dönüşüme tabi tutulması başta olmak üzere; turizmde çeşitlilik politikaları, konaklama kapasitesinin çeşitlendirilmesi, yeni turizm rotalarının kurumsallaştırılması ve küresel ölçekte yapılandırılmış bir tanıtım hamlesini içeren “turizmde dönüşüm” yol haritasını çalışarak adım adım hayata geçirmek zaruridir.

Bu yönde TTYD üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek yönünde, 2 yıldır çalışmaktadır ve çalışmalarımız artık daha geniş kesimler ile paylaşılacak düzeye yaklaşmıştır. Şu kadarını hemen sizinle paylaşabilirim: “turizmde” dönüşüm hamlesi başarıyla hayata geçirilebilirse 2033 yılı itibariyle 100 milyon turist sayısına ulaşabildiğimiz gibi, kişi başına harcamada da 1000 ABD doları seviyesine yaklaşmak mümkündür.

Bu dönüşüm, sektörü Türkiye kalkınmasının tam da merkezine taşımakta ve sektör uzun dönemli Türkiye milli gelir artışını yani,

ortalama büyüme, tam 1 puan kadar yukarı çeken bir faaliyete dönüşmektedir.

Değerli katılımcılar, 2019-20 döneminde görev alacak Yönetim Kurulu'nu çok önemli sorumluluklar ve görevler beklemektedir.

Değerli Üyeler, halihazırda TTYD, 190 binin üzerinde nitelikli yatak, 15 bin yatlık marina, 14.000 uçak koltuğu ve yurtiçi ve dışında 15 havalimanını temsil eden yapısıyla bir devdir.

İnanıyorum ki, tek tek üyeler olarak, sektörün, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile tutarlı bir şekilde Türkiye'nin kalkınmasına hizmet edebilmesini sağlayacak ve 3. Turizm Şurasında ortaya çıkan strateji, politika ve eylem planlarını dikkate alan destekleriniz yeni Yönetim Kuruluna ışık tutacaktır.

Ve TTYD, her zaman olduğu gibi sektörün vizyon kaynağı olma özelliğini koruyacak ve pekiştirecektir.

Buna rağmen, huzurunuzda geçtiğimiz 2 yıl boyunca birlikte yol kat ettiğimiz YK üyelerimiz, YK Yedek Üyelerimiz, İcra Kurulumuz, Denetim Kurulumuz, Genel Sekreterlik ve Danışmanlarımıza teşekkürü bir borç biliyorum.

Bu duygularla sözlerime burada son vermek istiyorum, hepinize katılımınızdan dolayı ve beni dinlediğinizden dolayı teşekkür ediyorum.